

2 Zdravstveno osiguranje
osnova za zdrav život

3 Kontrola za primjenu
opštih radnih ugovora

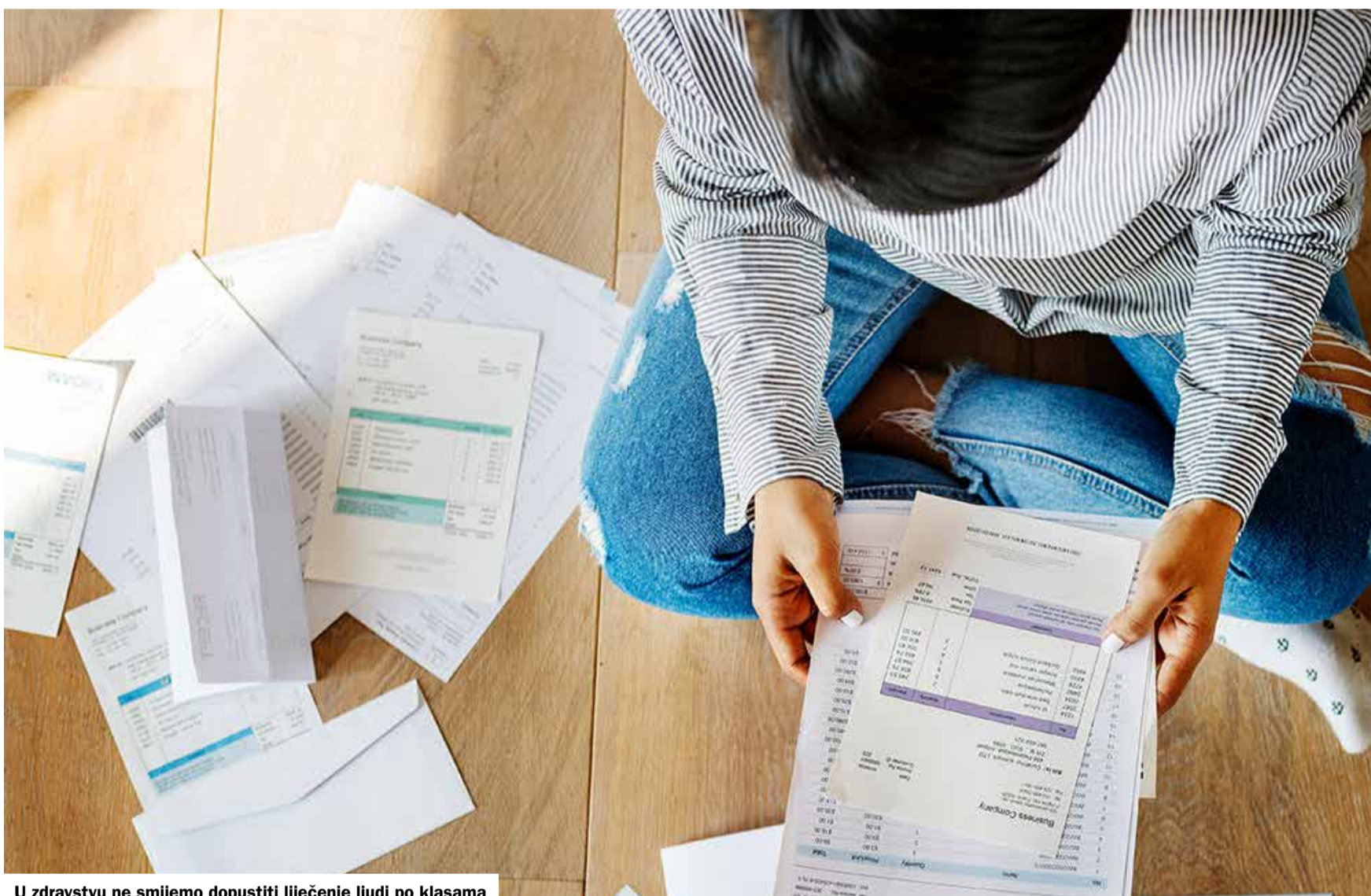
4 Štrajk žena
Primjena zakona
jednakosti

Broj 2 | ožujak 2019 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Premije osiguranja: kaži «da» Inicijativi za smanjenje premija!

Zdravlje ne treba da bude luksuz

U zdravstvu ne smijemo dopustiti liječenje ljudi po klasama

Okvako se dalje ne može: zdravlje ne treba da bude luksuz kog se ponekad možemo i odreći, već prosto preduslov za dobar život. Zato uopšte nije pitanje da li zdravstvo ponovo svima mora da bude dostupno. Upravo to je cilj Inicijative za smanjenje premija.

Premije će uskoro biti trostruko više nego prije 20 godina. I to ne samo za ljude koji sebi mogu da ih priušte bez problema, već za sve. Premija za advokata privrednog prava ista je kao premija prodavačice cipela ili građevinskog radnika. Postoje, doduše, smanjenja premija, ali njih dobija sve manje domaćinstava, i to u sve manjim iznosima. Razlog tome je to što većina kantona sredstva za to zamrzava ili smanjuje, kako bi se umanjili porezi za one najbogatije. Istovremeno je porast plata za zaposlene i penzija za starije neuporedivo manji od porasta iznosta premija.

Inicijativa zahtijeva da **nijedno domaćinstvo u Švajcarskoj ne smije da izdvaja više od 10% svojih prihoda** za premije zdravstvenih osiguranja. Ni porodice, ni samohrani roditelji, ni samci, ni penzioneri i penzionerke. Danas

postoji mnogo domaćinstava koja moraju da izdvoje i više od 20% svojih prihoda za premije. Tome bi se ovom inicijativom stalo u kraj, jer bi ona radila na smanjenju premija u skladu sa prihodima. Kantoni više ne bi mogli da izbjegavaju smanjenje, niti da one koji na nje imaju pravo administrativnim šikaniranjem u tome spriječavaju.

Zdravlje mora biti priuštivo svima

Inicijativa za smanjenje premija zaustavlja i razvoj ka dvoklasnoj medicini koji je već uzeo maha. Naime, danas mnogi ljudi sa nižim ili srednjim primanjima dvaput ili triput dobro razmisle da li će otići kod doktora – čak i kada stomak ili glava već možda predugo previše bole. To nije samo neprijatno, već može postati i veoma opasno i skupo. **Inicijativa se brine za to da premije padnu** i da svi ljudi sebi mogu da priušte premije za nisku

franšizu. Pristup osnovnom medicinskom zbrinjavanju time postaje jači za sve.

Doduše, mora se štedjeti i u zdravstvu: na cijenama lijekova, na prevelikom snabdijevanju, kao što rade na platama. Ali sasvim sigurno ne tako što će se osiguranicima finansijskim preprekama rigorozno ograničiti medicinsko zbrinjavanje.

Zaštita osiguranika od budućih smanjenja

Posljednjih godina su se kantoni korak po korak povukli iz finansiranja individualnih smanjenja premija. Ukupno gledano, sve manje osiguranika dobija finansijsku podršku. Ovom inicijativom bi trebalo da se ustanove pravednija i solidarnija pravila, kao i da se investira više sredstava u individualna smanjenja premija. To je takođe socijalnije: smanjenja premija se

naime finansiraju novcem od poreza, i uz to se ublažava nesocijalni karakter premija po glavi čoveka.

26. februara 2019. je zvanično pokrenuta Inicijativa za smanjenje premija. Njeni inicijatori žele da zaustave ludilo sa premijama, ali im je za to potrebna pomoć svih nas! Već sada možete veoma jednostavno da onlajn date svoj potpis: popuniti, odštampati, potpisati i besplatno poslati.

Na sljedećem linku naći ćete inicijativu za potpisivanje:
bezahlbare-praemien.ch

Potpisivanjem Inicijative za smanjenje premija postavljamo temelje za solidarno i priuštivo zdravstvo!

Reto Wyss, SGB 26.02.2019 & Web Seite
von NR Barbara Gysi

Editorial

Jedan dan u godini posebno je važan za sindikalce: 1. maj, dan radničkog pokreta. To je datum za slavlje, ali i za borbu, jer tada na vidjelo iznosimo naše najvažnije zahtjeve za bolje životne i radne uslove. Ove godine smo sebi zacrtali borbu za jednakost i radimo na jakom štrajku žena 14. juna. Jer i dalje smo veoma daleko od prave jednakosti. To će biti glavna tema ovogodišnjeg 1. maja. Ali biće tu i mnogih drugih borbi: borbe protiv slabljenja pratećih mjera, koje bi dovelo do damping plata i pogoršanja uslova rada. Kao i borbe protiv oslabljivanja Zakona o radu: građanske partije i poslodavci žele da radimo duže i to u lošijim uslovima.

Zdravstveni troškovi opterećuju kako sindikalce, tako i veliki dio stanovništva. Prema aktuelnoj anketi Tamedie ovi troškovi najviše brinu Švajcarce: premije osiguranja rastu, a zdravstveni troškovi izuzetno opterećuju novčanike. A većina građanskih partija u parlamentu želi da nam natovari još troškova: Savjet kantona je odobrio promjenu u Zakonu o zdravstvenim osiguranjima koja predviđa da franšize osiguranja rastu paralelno sa zdravstvenim troškovima. Predsjedništvo Socijaldemokratske partije već je pozvalo na referendum. Takođe je pokrenuta i inicijativa za ograničenje premija osiguranja, koja je objašnjena u narednom članku.

Dakle, borba protiv svih mogućih napada na uslove života i rada nastavlja se. 1. maja ćemo pokazati da ne odustajemo. Dođi i ti 1. maja – što nas je više, to je jača naša borba!

Marília Mendes

Kratke vijesti

Jaka prava radnika protiv nacionalizma i damping plata

Porast nacionalizma, sindikalne protivstrategije i odbrana zaštite plata bile su teme ovogodišnjeg zasjedanja u Oltenu. Evropski sindikalci podržavaju stav Unije prema okvirnom sporazumu sa EU. Sociološkinja Sophie Bose izvjestila je o svom istraživanju o desničarskim tendencijama u Njemačkoj. Često je priklanjanje nacionalističkim argumentima bilo posljedica osjećaja socijalne nesigurnosti i toga da nas drugi ne poštuju. Ovdje bi sindikati morali da se uključe. Iskustva solidarnosti i zajedničkog zalaganja za bolje uslove na radnom mjestu mogu doprineti prevazilaženju razlika između zaposlenih.

Barem 23 franka! Predata bazelska Inicijativa o minimalnim platama

Kao prvi kanton njemačkog govornog područja grad Bazel je glasao o kantonu minimalcu. U veoma kratkom roku stiglo je daleko više potpisa nego što je bilo potrebno. Inicijativa je predana 21. februara. Ona zahtijeva minimalnu platu od 23 franka po času za sve zaposlene u kantonu. Uz to je komitet pod vodstvom Unije izradio i inicijativu zakona.

Reci «ne» 70-časovnoj radnoj nedelji, burnout-u i besplatnom radu

Od posljednjih parlamentarnih izbora desnica radi na potpunom napadu na radnike, njihovo zdravlje i njihove novčanike. Dvije parlamentarne inicijative (Keller-Sutter i Graber) žele da iz Zakona o radu obrišu pravila koja zabranjuju besplatni rad i štite preko 30% radnika od burnout-a, naime sve na «vođećim funkcijama» i sve «eksperte» (dvosmislena formulacija kao iz udžbenika). Za njih bi regulativa radnog vremena u cilju sprječavanja burnout-a jednostavno otpala, naravno protiv njihove volje. Za njih više ne bi važilo maksimalno nedeljno radno vrijeme, radna nedelja od 70 i više sati mogla bi da postane norma. Savjet kantona konačno mora da zaustavi napade na Zakon o radu.

Njega Radnicima u njegovateljstvu narušeno zdravlje

Stacionarna dugoročna njega se mijenja, i to nauštrb njegovatelja i njegovateljica. Stres, manjak personala i zdravstvene poteškoće samo su neke od stavki. Mnogi njegovatelji i njegovateljice distanciraju se od svog zanimanja i žele da ga napuste. Pritom rješenja zapravo postoje – i potrebna su nam sada.

Prestanak bavljenja njegom kao izlaz

Unijina anketa pokazuje: 47% zaposlenih u dugoročnoj njezi ne vidi se u ovom zanimanju do penzionisanja. Među stručnjacima u zdravstvu u pitanju je čak 52%. Promjenu zanimanja žele posebno mladi od 30. To su dramatični izgledi, posebno za branšu kojoj već manjka personala.

Njegovatelji i njegovateljice pružaju mnogo, a dobijaju malo. U najvećem broju kantona njegovateljica zarađuje između 3800 i 4200 franka bruto. Prosječan stepen zaposlenja u ovoj branši zapravo iznosi 72%. Dakle, njegovatelji i njegovateljice moraju

da prežive mjesec sa 2880 franka. Mnoga preduzeća ne odobravaju dodatne poslove, kako bi mogli da zovu svoje ljude kad god požele. A 100% radnog vremena njegovatelji i njegovateljice jednostavno ne rade.

Nezdrav rad

Zdravstvene poteškoće su između ostalog razlog zbog kog mnogi njegovatelji i njegovateljice žele da napuste zanimanje. Ispitanici su izjavili: 70% je za vrijeme posla pod stresom; 86% se osjeća umorno i sagorjelo; 72% imaju fizičke tegobe.

Poslodavci i udruženja curaviva i senesuis se moraju da razviju svijest o problemima njegovatelja i njegovateljica i da sa socijalnim partnerima započnu dijalog na nivou domaćinstava i branše. Ono što je zaposlenima potrebno jesu: fer rasporedi, ne zaposlenje prema godišnjim dobima, plate koje su dovoljne za život i više osoblja.

Unija uz to zahtijeva i reorganizaciju finansiranje njega. Ona može da se postigne samo širokom političkom i društvenom diskusijom. Jasno je: obeštećenja za pružanje njega moraju se povećati.

Darinka Filipovic

Ne smijemo dopustiti da zdravlje njegovatelja bude dovedeno u pitanje zbog neodgovarajućih uslova rada

Godišnji ciljevi interesne grupe Migracija Predstoje nam veliki izazovi

Unija i ove godine stoji pred velikim izazovima i zbog toga su ciljevi cijele organizacije usmjereni na ove centralne izazove.

14. jun: štrajk žena

Do 14. juna – dana štrajka žena – svu našu energiju usmjeravamo na moćnu mobilizaciju u branšama i među njima. Ono što će nam predstavljati izazov nakon štrajka žena jesu napadi na prateće mjere, FLAM, kao i na pritisak na plate. Zato će Unija u drugoj polovini godine da sprovodi kampanju za plate i nastavi da brani FLAM. U interesnoj grupi migracija fokusiraćemo se na dvije teme.

Priznavanje stranih diploma

Pitanje stranih diploma pogađa mnoge naše članove. Zbog toga ćemo ove godine izraditi osnove i informativni materijal na ovu temu. Cilj je da se s jedne strane naši članovi informišu o današnjim postupcima za priznavanje diplome. S druge strane želimo da tematizujemo pitanje strane diplome u kolektivnim ugovorima. A sa SGB-om razrađujemo studiju na ovu temu. Ova studija treba da posluži tome da se u politici stekne uticaj i da se dovede do poboljšanja pri priznavanju stranih diploma.

Informacija i obrazovanje o novom Zakonu o strancima

Sa novim Zakonom o strancima biće prilagođavanja po pitanju statusa boravka. Ali već danas možemo da zaključimo da kada je riječ o statusu boravka postoje mnoge nejasnoće. Takođe se može zaključiti da odriješeni kantoni zakone primjenjuju nauštrb migrantkinja i migranata. Zbog toga smo sebi kao cilj postavili da informišemo naše članove o aktuelnoj situaciji i organizujemo VL obrazovne događaje na ovu temu.

Zoltan Doka

Ukupno pozitivan bilans nakon godine GAV-a Ubuduće više kontrole u frizerskim salonima

Socijalni partneri podvlače pozitivan bilans nakon godinu dana od stupanja na snagu kolektivnog ugovora za frizersku branšu. Minimalci i zahtjevanje stručnog usavršavanja doprinose porastu ugleda branše i poboljšanju budućih perspektiva za personal. Po pitanju široko rasprostranjenih damping plata socijalni partneri su odlučili da 2019. u salonima češće sprovedu nenajavljene kontrole radi održavanja kolektivnog ugovora.

Kadınlar 10 Mart'da, kadın grevi hazırlıklarını Biel'de başlattılar

Dejstvo kolektivnog ugovora (GAV) za frizersku branšu u Švajcarskoj, koji je na snagu stupio prije godinu dana, pozitivno je i za personal i za poslodavce. GAV, kog je opšteobavezujućim proglasilo Savezno vijeće, važi za oko 4200 salona i 10.700 zaposlenih, od kojih su

95% žene. Kako bi se osigurala konkurentnost koja ne ide nauštrb uslova rada, posebno su uvedeni minimalci za priučene zaposlene bez priznatih diploma. Ovim GAV-om podstiču se i usavršavanja organizovana od strane ugovornih partija.

250 nenajavljenih kontrola u 2019.

Socijalni partneri organizovani su u paritetske komisije koje su zadužene za kontrolisanje sprovođenja GAV-a. 2018. je sprovedeno oko 200 kontrola. U 55% preduzeća konstatovana su oglušenja o propise o platama. Zbog velikog broja narušavanja GAV-a i mnogobrojnih novih preduzeća na tržištu koja spuštaju cijene, socijalni partneri su odlučili da u 2019. pojačaju kontrole. Pored 200 uobičajenih kontrola trebalo bi da se sprovede dodatnih 250. Faza testiranja u prošloj godini je pokazala da su takve nenajavljene kontrole djelotvorne i da imaju preventivno dejstvo. Kako bi se podigla svijest o ovim dodatnih zadacima, u 20 kantona je već započeta saradnja sa organima kontrole. Ovom jakom mjerom socijalni partneri žele da obezbude zdravu konkurenciju i time da stabilizuju uslove za obavljanje ove djelatnosti.

Sindikati Unija i Syna kao i Savjez švajcarskih frizera

Štrajk žena 2019: Zašto?

Švajcarski koncerni su stalno iznova tema novinskih naslova zbog povređivanja ljudskih prava i prava radnika, kao i zagađivanja okoline. Tome Inicijativa za odgovornost koncerna želi da stane u kraj.

Razloga za štrajk žena je mnogo. Niske plate i penzije koje nisu dovoljne za život, nedostatak poštovanja i nikakvo vrednovanje našeg (plaćenog i neplaćenog) rada samo su vrh ledenog brijega.

Pretrasude, seksizam i diskriminacija pogađaju žene u svim sferama života i ograničavaju ih u njihovim pravima i slobodama. Kako se uz to suočavaju još i sa ksenofobijom i rasizmom, migrantkinje su dvostruko pogođene diskriminacijom. Jednakost šansi i emancipacija dakle još dugo neće biti postignuti.

Iako u svojim branšama radimo mnogo i srčano, naš rad jedva i da se cijeni. Uvijek treba da pružimo još više. Sa manje osoblja, sa istom platom i za manje vrijeme. To žele poslodavci i građanske partije. Stres i opterećenje na radnom mjestu konstantno rastu, a usklađivanje posla i porodice postaje sve veći izazov. Za dualno i stručno usavršavanje ne preostaje ni novca ni vremena. Čak je i život u starosti zbog niskih plata i penzija za nas više borba za opstanak nego dostojanstveno mirovanje.

Zbog toga zahtijevamo: Poštovanje! Veće plate! Više vremena!

Poštovanje za nas i naš rad, nezavisno od porijekla ili pola. Više plate za naš rad, jer želimo da možemo da živimo od plata i penzija. Više vremena za nas, naše porodice, naš život.

Sve ovo ti je poznato? Ispričaj nam svoju priču i učestvuj u štrajku žena. Sve informacije naći ćeš na:

frau-streikt.ch.

Manuela Giovanoli, sekretarka za politiku jednakosti

Solidarnost za jednakost plata

Intervju sa Aldom Ferrarijem Napuštanje Švajcarske: šta se dešava sa uplaćenim penzionim osiguranjem?

Migrantkinje i migranti se prilikom napuštanja Švajcarske sve češće pitaju šta će biti sa penzionim osiguranjem. Aldo Ferrari, potpredsjednik Unije i stručnjak za penziono osiguranje, odgovara na pitanja Horizontata.

Mnoge migrantkinje i migranti se plaše da u budućnosti, kada napuste Švajcarsku, neće moći da im se isplati penziono osiguranje. Da li je to tačno?

Nije. U okviru savjetovanja o reviziji Zakona o dodatku na socijalna plaćanja zaista je bilo riječi o kraju isplaćivanja penzionog. To znači da mnogi ljudi izdvajaju novac za penziono, a poslije su upućeni na EL. Ali ovaj prijedlog politički nije imao šanse i izbačen je iz nacrtu zakona. Penziono će i dalje moći da se isplaćuje. Oni koji napuste Švajcarsku pod odrijeđenim okolnostima mogu da ponesu i svoje penziono.

Koje su to okolnosti?

Prvo postoji razlika između toga da li se iz Švajcarske odlazi u zemlju u okviru EU ili ne. U zemlju koja nije u EU uvijek može da se odnese svoj kapital. S druge strane, penzija od penzionog osiguranja može da se podigne samo ukoliko nadležne regulacije to dozvoljavaju. Paritetska osiguranja građevine i trgovine to npr. dozvoljavaju. Ali to nije predviđeno zakonom i zavisi od osiguranja.

A ako se osoba seli u zemlju u EU?

Dio penzionog koji prelazi obavezni dio uvijek se može uzeti. U dokumentu za penziono osiguranje je navedeno koliko je osoba uštedela za vrijeme radnog vijeka (dakle koliko je penziono). Tu je i iznos naveden u skladu sa BVG. Razlika između ova dva iznosa je dio uštedevine koji prelazi obavezni dio, koji uvijek može da se ponesu sa sobom u EU.

Može li se dakle samo taj dio koji prelazi obavezni dio uštedevine ponijeti u EU?

Ne. Ako zaposleni poslije iseljavanja iz Švajcarske dostignu godinu za penziju ili, ukoliko regulative penzionog osiguranja to dozvoljavaju, godine za ranu penziju, može da im se isplati ukupan iznos penzionog. Ovo je moguće uraditi prije penzionisanja samo ukoliko u novoj zemlji ne podliježu socijalnom osiguranju (tj. ukoliko ne rade niti primaju penziju od socijalnog). Ovo kontrolišu filijala sigurnosnog fonda BVG pri socijalnom osiguranju u novoj zemlji. Osim toga penziono može da se koristi i za preduzetništvo (u pvoj godini u inostranstvu, za biznis partnerstvo i samo ako se u novoj zemlji ne potpada pod penziono), kupovinu, gradnju i renoviranje sopstvenog stana ili kuće, kao i za amortizaciju hipoteke.

Da li savjetovanje o EL zakonu onda nema posljedice po naše penziono?

Ima. Još uvijek ništa nije definitivno odlučeno, ali dobra vijest je da onaj ko izgubi posao nakon 58. godine i dalje smije da ostane u penzionom osiguranju i kasnije ima pravo na penziju. To trenutno nije slučaj: onaj ko sada pred penzionisanje ostane bez posla, gubi pravo na penziono. Novac se uplaćuje na Freizügigkeitskonto, a uslovi za penzionisanje su mnogo lošiji. Ali o tome ćemo razgovarati kada se Zakon definitivno donese (u principu na prolećnoj sjednici parlamenta).

Ukoliko se pri penzionisanju seli u zemlju EU, da li može da se izabere i penzija penzionog osiguranja?

Da, to je moguće. Pritom bi osiguranje trebalo da dobro izvagaju prednosti i mane i da obrate pažnju na regulacije svog penzionog. Trebalo bi npr. znati da isplaćivanje penzionog znači da se odričete porodične penzije za partnera ili djecu do završetka njihovog obrazovanja, ukoliko osiguranje to tako predviđa. Važno je da se zaposleni savjetuju u sindikatu. Samo tako mogu da dobiju informativno i prije svega aktualizovano savjetovanje, jer se u ovoj oblasti trenutno dešavaju mnoge promjene.

Marília Mendes

Pitanja & odgovori

Penzionisanje: zar više ne dobijam dnevnice?

U januaru 2018. sam imao nesreću. Zbog toga sam od osiguranja u slučaju nesreće dobijao dnevnice. Prošlog novembra mi je to osiguranje saopštilo da oni više neće isplaćivati dnevnice jer se ja u decembru 2018. penzionišem. Da li je taj postupak u redu?

Myriam Muff: Ne. Niti dostizanje starosti za AHV niti stvaran datum penzionisanja nisu razlog da Vam se ne isplaćuju dnevnice. Vaša potreba za njima postoji sve dok ponovo ne steknete punu radnu sposobnost ili dok liječenje nije završeno. Tek kada je liječenje završeno, a time dostignuto i tzv. medicinsko krajnje stanje, osiguranje smije da obustavi isplatu. Nakon toga mora detaljno da ispita pravo na penziju. Zato Vam savjetujem da se osiguranju u slučaju nesreće dopisom tražite da nastave sa isplaćivanjem dnevnica. Moguće je da će se osiguranje držati odluke da više ne isplaćuje. Onda morate odmah da reagujete, jer je rok za prigovore samo 30 dana: kao član Unije možete da se obratite savjetovalištu Vaše sekcije.

Work, 1.2.2019

NESREĆA: sve dok niste potpuno izliječeni i nakon penzionisanja treba da dobijate dnevnice. (Foto: iStock)

Hroničan bol u leđima: moram li da se javim u invalidsko?

Skoro više od godinu dana imam bolovanje zbog bolova u leđima. U međuvremenu mi je šef dao otkaz, a osiguranje koje isplaćuje dnevnice mi piše da moram da se prijavim za invalidsko osiguranje. Nažalost nemam mnogo nade da će se stanje mojih leđa dugoročno poboljšati. Treba li da se sada javim za invalidsko?

David Aeby: Da. Dnevnice za zbog radne nesposobnosti se isplaćuju maksimalno 720 dnevnica, dakle dvije godine. Često obustave isplate i ranije, ukoliko Vas npr. pošalju kod ljekara od povjerenja i on smatra da biste uprkos svojim zdravstvenim tegobama mogli da se bavite nekim drugim zanimanjem. Oni doduše ne mogu da Vas pravno prisile da se javite invalidskom, ali ako ste Vi i Vaši doktori mišljenja da nakon najviše dvije godine nećete ponovo biti potpuno radno sposobni, onda je prijava za invalidsko neophodna. Jer invalidsko počinje da plaća najranije 6 mjeseci nakon prijave. Inače ćete uskoro ostati bez posla i bez novca, a nećete moći da se prijavite i na osuguranje za nezaposlene jer niste u stanju da radite. Invalidsko će Vam nasuprot tome, ukoliko se i vaši ljekari slažu s tim da niste u stanju da radite, dati preškoloavanje ili u zavisnosti od ozbiljnosti situacije, isplaćivati penziju. Ukoliko Vam invalidsko plaća penziju imate pravo na invalidsku penziju svog osiguranja. A ukoliko to nije dovoljno za život, možete da zahtijevate i EL (dodatak na penziju).

Work, 15.2.2019

EU izbori Sastavljanje Evropskog parlamenta

Izbori za Evropski parlament održaće se od 23–26. maja. Građani EU imaju priliku da izaberu snage koje se zalažu za socijalnu Evropu, prava radnika i više demokratije. U nastavku nekoliko korisnih informacija o tome.

Šta je Evropski parlament?

EU parlament je jedini transnacionalni parlament u svijetu koji zastupa interese 500 000 000 građanki i građana EU. To je jedina institucija u EU čije članove direktno bira narod. Parlament ima važne funkcije. On bira predsjednika i imenuje članove Evropske komisije, odlučuje o zakonima i budžetu EU. Što

je više socijalnih snaga u parlamentu, to je jače socijalno uređenje EU. A to utiče na živote svih građanki i građana EU, ali i Švajcarkinja i Švajcaraca (vidi: Horizonte br. 1/2019).

Koja je struktura parlamenta?

Poslanici EU organizuju se u političke frakcije sa sličnim političkim

programima i identitetom. Svaka grupa mora imati najmanje 25 poslanika i predstavljati četvrtinu država članica. Nacionalne partije se obično priključe nekoj od frakcija i zajedno prave političke kampanje. Trenutno postoji 8 frakcija u Evropskom parlamentu (vidi grafik).

Pobijediti nacionalističku politiku straha

Oko dva miliona ljudi u Švajcarskoj ima EU pasoš i smije – ukoliko u svojoj državi imaju pravo glasa – da učestvuje na EU izborima. Preporučujemo im da na ovim izborima jačaju socijalne i demokratske snage. Noci EU parlament treba da uvede politički preokret i postane socijalniji. Da bi se u tome uspjelo, moraju se prvo pobijediti radikalne nacionalističke snage, koje svoju politiku zasnivaju na strahu.

Marilia Mendes

Napuštanje Švajcarske Na šta treba da se obrati pažnja

U posljednje vrijeme je sve više naših «zemljaka» koji se odlučuju napustiti Švajcarsku i opušteno proživjeti ostatak svog života u svojoj domovini. Ponekad je proces napuštanja isto toliko kompleksan kao i dobijanje vize.

■ Da bi ste uopšte mogli da se odjavite morate prvo otići u Poresku upravu Vaše opštine i sa njima se razjasniti; da li postoje otvoreni računi, koga ćete ovlastiti odnosno dati punomoć i gdje i kako ćete popuniti formulčare za tekuću godinu. Ako ste podmirili svoje stare račune i naveli fiksni datum kad se odjavljujete poreske vlasti Vam daju formulare za tekuću godinu.

■ Otkazi, dobro razmisliti o otkaznim rokovima. Za razliku od poreske odjave, rok za odjavu od stana ili otkaz na poslu može da bude predviđen dužim vremenskim periodom. Tako npr. Većina stanova se može otkazati samo ako se ispoštuje otkazni rok od četiri mjeseca unaprijed i to obično na 31.03., 30.06., i 30.09., Stoga se preporučuje da pogledate vaš ugovor o iznajmljenom stanu i proučite otkazne rokove.

Isto tako napuštanje posla u nekim situacijama i prilikom penzionisanja se moraju pismeno otkazati. Važno je informisati poslodavca (usmeno) znatno ranije, kako bi dao oglas za novog radnika i s njim razjasniti da li je otkaz u pisanoj formi neophodan. U tom slučaju je važno da obe strane potpišu otkaz i da bude otkaz uz obostranu saglasnost.

■ Otkaz za Radio televiziju, za struju telefoniju itd. Najmanje mjesec dana na kraj mjeseca prije Vaše odjave.

■ Zdravstveno osiguranje zahtjeva pored otkaza i odjavnicu, dakle za zdravstveno osiguranje neophodno da uzmete u opštini odjavnicu i da sa odjavnicom pošaljete otkaz u pisanoj formi. Pažnja kod zdravstvenog osiguranja; prethodno razjasniti mogućnosti osiguranja u Vašoj domovini. Ako ste samo švajcarski penzioner onda se raspriati kod centralne

službe za zdravstvena osiguranja, čije je sjedište u Solothurnu (gemeinsame Einrichtung).

■ Vaš avans koji ste dali za stan obično se isplaćuje prilikom narednog očitavanja troškova grijanja. To može da potraje i nekoliko mjeseci i veoma je važno za napomenuti da agencije ne isplacuju avans na racun u inostranstvu. Dakle ako ne posjedujete račun u Švajcarskoj potrebno je da prije nego napustite zemlju nekoga ovlastite ko će moći «preuzeti» Vaš depot i Vama kasnije isporučiti.

.Sve u vezi socijalnih osiguranja a vezano za napuštanje Švajcarske, možete se obratiti u Sekretarijat svog sindikata. Tu ćete dobiti informacije o osiguravajućim doprinosima, plaćanjima itd.

Dara Filipovic